

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№16 (128)

Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,
7 серпня '20

Інтернет, якого чекали

У Володимирівку прокладено оптиковолокнистий кабель, який забезпечить якісний доступ села до інтернету. Про це подбало АТ «Кіровоградське рудоуправління». Досі жителі Володимирівки користувалися радіоінтернетом від «Водафону» та «Шторму», якість їхніх послуг залишає ба-

жати кращого. Швидкого інтернету давно хотіли тут усі, а в першу чергу він потрібен амбулаторії.

Незабаром АТ «Кіровоградське рудоуправління» прокладе оптиковолокнистий кабель у Лісне. Раніш гірниче підприємство забезпечило кабельним інтернетом в Олексіївку.

Поки літо

Дорожні роботи закипіли у Володимирівці. Засипано щебеновою сумішшю покриття греблі на

ставку № 2, ще на одній частині вулиці Шевченка почали стелити асфальт.

Дорожні ремонти проводяться за кошти з місцевого та державного бюджетів. Зокрема, Катеринівська сільська рада виділила на це 120 тисяч гривень, облдержадміністрація – 180 тисяч гривень. У сільській раді не виключають, що додадуть іще коштів на дорогу у Володимирівці.

Тим часом тривають ремонти приміщень володимирівських школи і клубу. Фінансуються вони з бюджету ОТГ.

Чому треба робити планові щеплення

Головний державний санітарний лікар Віктор Ляшко закликає українців робити щеплення від вакцинованих інфекційних хвороб.

Високоякісна вакцина надається безоплатно як дітям, так і дорослим. Процедуру щеплення виконують комунальні медзаклади, а також пологові будинки і приватні клініки, які уклали договір із Національною службою здоров'я

України. У разі відмови медзакладу у проведенні щеплення або повідомленні про відсутність вакцини, необхідно звертатися до інформаційно-довідкової служби НСЗУ за телефоном 16-77. Міністерство охорони здоров'я буде оперативно реагувати на такі випадки.

Рекомендовано перед початком навчального року провести всі необхідні щеплення дітей.

Проіндексують усім

В уряді планують провести індексацію пенсій для всіх пенсіонерів. На сьогодні пенсії для деяких категорій не індексуються, в ефірі «Українського радіо» заявила міністр соціальної політики Марина Лазебна.

Міністерство соціальної політики буде ініціювати зміни в законодавство з приводу індексації

всіх пенсій. «У нас є такі ініціативи – зробити так, щоб індексація пенсії була без винятків для всіх пенсіонерів. Це не тільки чорнобильські пенсії... і військові не індексуються, і державні службовці, і вчені, і журналісти. Тому я хочу, щоб люди знали, що є така проблема, і її треба виправляти», – додала Лазебна.

Ще раз про вибори

Спілкуючись з читачами, журналісти «Нашої громади» останнім часом часто чують запитання щодо адміністративно-територіальної реформи, яка проводиться нині, та про місцеві вибори, призначені на 25 жовтня нинішнього року. І хоча в газеті вже були публікації на цю тему, ми вирішили повернутися до неї ще раз.

Нагадаємо, минулого місяця парламент ухвалив постанову, якою реформується субрегіональний рівень адміністративно-територіального устрою України.

Документом визначено, що межі районів встановлюються по зовнішньому кордону територій сільських, селищних, міських територіальних громад, що входять до складу відповідного району. Кі-

ровоградщина буде поділена на 4 райони – Кропивницький, Олександрійський, Новоукраїнський та Голованівський (нині в області 21 район). Зокрема, новий Кропивницький район складатиметься з територій Аджамської сільської, Бобринецької міської, Великосяверинівської сільської, Гурівської сільської, Дмитрівської сільської, Долинської міської, Знамянської міської, Катеринівської сільської, Кетрисанівської сільської, Компаніївської селищної, Кропивницької міської, Новгородківської селищної, Олександрівської селищної, Соколівської сільської, Суботцівської сільської, Первозванівської сільської, Устинівської селищної територіальних громад.

Закінчення на стор. 2

Молодець, Байрачний!

«Наша громада» не раз на своїх сторінках розповідала про ліцеїста з Володимирівки Владислава Байрачного. Приводом до того були його здобутки на районних та обласних олімпіадах з трудового навчання. Його вироби з дерева визнавалися журі одними з найкращих.

Навчався хлопець дуже добре. А ще він вирізнявся працелюбством, сумлінністю та прагненням досягати своєї мети. Тому мало хто з його однокласників та вчителів здивувався, коли стало відомо, що Владислав успішно склав екзамен і став курсантом Одеської військової академії (факультет підготовки спеціалістів десантно-штурмових військ). Нині він уже проходить там «курс молодого бійця».

Вітаючи Владислава із вагомим успіхом, вітаємо всіх, хто допомагав йому в навчанні, в доланні труднощів – вчителям та бабусі Галині Михайлівні Мізін, яка замінила йому та його братам і сестрам батьків. До речі, старший брат Владислава Юрій захищав кордон України на Донбасі, є учасником бойових дій.

Прощай, рідний ліцей!

Випускники ліцею «Нова школа» Катеринівської сільської ради отримали дипломи про середню освіту.

Урочисті заходи відбулися в усіх корпусах ліцею з дотриманням карантинних обмежень. Участь у них, окрім випускників, взяли батьки та вчителі. Привітала випускників та вручила їм ди-

плом директорка ліцею Ольга Буряк. Написана вона своє привітання вчорашнім школярам і на своїй сторінці у фейсбук:

«Щиро вітаємо вас зі здобуттям повної загальної середньої освіти! Нехай старт у доросле життя буде впевненим та веселим, нехай подальший ваш шлях буде ознаменований щастям і

радістю. Бажаємо оптимістичного настрою і абсолютної впевненості в своїх силах. Ставайте професіоналами своєї майбутньої професії. Любіть життя, не забувайте рідних, робіть по совісті, будьте собою! Легкої вам життєвої дороги! Ми вас любимо і вже сумуємо!»

Старший солдат Анна Вітряченко

Додому в Обознівку приїздила нещодавно Анна Вітряченко (на фото ліворуч), яка вже три роки служить в Збройних силах. Вона поспілкувалася з рідними, з друзями, поїла домашніх харчів і – знову в стрій.

Про Анну Вітряченко «Наша громада» розповідала близько року тому. Проте, як вона в дитинстві захопилася дзюдо, як поєднувала заняття спортом з успішним навчанням у школі, як охоче допомагала батькам по господарству, як вивчилася на юриста, потім недовго працювала в сільській бібліотеці, де їй дуже не вистачало екстриму, як поповнила лави українських військових. «Підйоми уночі по тривозі, стрільби, кроси – все це вона сприйняла із захватом. Тим паче, що фізично була готова», – розказував нам Сергій Вітряченко, Аннин батько.

Служить Анна в артилерії. Брала участь у бойових діях. Рік тому була в званні солдата. Тепер – старший солдат. Нинішнього літа продовжила контракт з армією ще на рік.

Леонід Базик: По воду для домашніх потреб ходили й за пів кілометра

В радянські часи нові населені пункти, як правило, виникали як додатки до якогось виробництва. Так, було побудовано, зокрема, село Лісне. В ньому мали жити ті, хто обслуговуватиме тваринницький відгодівельний комплекс.

Фактично ліснянці були заручниками комплексу, що й підтвердили подальші події. Коли він припинив своє існування, в них з'явилося чимало проблем. В першу чергу – побутового характеру, здолати які самотужки їм було не під силу.

Сьогодні Лісне входить до Катеринівської об'єднаної територіальної громади, і це дозволяє йому не просто існувати, а й розвиватися. Наприклад, нинішнього літа за державні кошти закінчено ремонт дороги, яка з'єднує його з дорогою обласного значення. Тепер менше часу витрачається на поїздки, та й одна справа – трясина бруку, зовсім інша – проїхатися гладеньким асфальтом.

Ще важливішим для жителів села є розв'язання водної проблеми, яка тут існувала з моменту закладання фундаменту перших будинків, тобто більше сімдесяти років. Це важко усвідомити, але худобі воду подавали із артезіанських свердловин, а люди змушені були копати собі криниці. А оскільки не всюди

вдавалося натрапити на водонесні пласти, криниць було мало й знаходилися вони на значній відстані.

– Пам'ятаю, коли я ще до школи не ходив, батьки й старший брат воду носили з криниці, до якої було метрів чотириста – п'ятсот. А води ж потрібно було багато – і худобу напоїти, і щось попраїти, і їсти приготувати, – згадує Леонід Базик, котрий мешкає в Кропивницькому, а до батьківської хати навідується на вихідні.

Він погодився провести автотракторних рядків до криниці, викопаної в ліску, поряд із свердловинами, з яких подавалася вода на комплекс. Від крайньої хати до неї – метрів сто двадцять – сто тридцять. Вода в криниці смачна, але потреба в ній уже відпала, адже в селі прокладено водогін.

Якийсь час ліснянців виручали вуличні колонки. А про те, щоб провести воду в помешкання, могли тільки мріяти. Їхня мрія здійснилася після того, як Лісне разом з іншими селами Олексіївської, Володимирівської та Обознівської сільрад ввійшло до складу Катеринівської ОТГ.

Усі роботи, пов'язані з прокладанням водогону, виконало підприємство «Обрій», створене Катеринівською сільрадою. Вона ж придбала для нього й необхідну техніку – колісний трактор та ба-

рову установку (фрезу), оплатила труби, інші матеріали.

– Торік ми проклали труби на одній вулиці, тепер ось ще на двох загальною протяжністю – близько двох з половиною кілометра, – розповів керівник «Обрій» Ігор Вітряченко. – Усім, хто бажав, завели воду в двір.

У дворах – ще помітні сліди від прокладання труб. Дехто вже й обзавівся ванною, душевою установкою, сучасною пральною машиною. Ліснянці поспішають зажити, як усі, кому не треба ходити по воду до криниці. Вода – це нова якість життя.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Ще й багатодітний батько

ж чималенька! Не встиг скосити їх уздовж вулиць, довкола лікарської амбулаторії, школи, клубу, на кладовищах, на братських могилах, і вже починає косити по-новому.

Коли не встигає, до нього присилають «десант» з Катеринівки. Буває, дають і трактора. Наприклад, щоб привести до порядку кладовища.

його тішить, що все більше володимирівців вболіває за своє село, за те, щоб був у ньому порядок. І це видно, як мовиться, неозброєним оком.

– Володимирівка стала багаточиснішою, охайнішою, – констатує мій співрозмовник і додає: – Взагалі утворення ОТГ пішло їй на користь: відремонтовано лікар-

відповідає. – Найстарший – син Костя, йому вже десь років, потім ідуть Іванка, Каріна і Софійка.

Виявляється, мій співрозмовник – ще й багатодітний батько! Оце здорово!

На радість (не часто доводиться зустрічатися з багатодітною сім'єю) домовляюся сфотографувати всіх разом. За хвилини

– Але без моєї мотокоши там ніяк не обійтися, – всміхається Скрипка, з яким я зустрівся біля старостату села. Він якраз нищить бур'яни в центрі села.

Розговорилися. Іван задоволений, що в село регулярно приїждить сміттєвоз. Не треба голову ламати, куди подіти сміття й різний непотріб – в річку викинути чи в лісопосадку відвести. Особливо

ську амбулаторію, дитсадок, ось ремонтується клуб. І всього за три неповних роки.

Я не одразу зрозумів, чому він про це говорить. Відповідаючи на моє запитання, чому обрав «Обрій», сказав, що в селі з роботою суцужно, немає її, а йому байдкувати не можна – в нього діти.

– Двійко? – цікавлюся.

– Четверо, чекаємо на п'яту, –

десять мама Оля приводить малих Скрипок на дитячий майданчик поряд з клубом. Всі позують, тільки Софійка трохи вередує, але це не заважає мені зробити таке рідкісне як на сьогодні фото.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

P.S. Коли ця газета була готова до друку, редакції стало відомо, що в родині Скрипок народилася п'ята дитина, дівчинка.

Ще раз про вибори

Закінчення.
Початок на стор. 1

Перспективним планом формування територій громад Кіровоградської області, який затверджено урядом 13 травня нинішнього року, передбачено, що територія Катеринівської ОТГ розшириться за рахунок Грузьківської, Могутнянської та Овсяниківської громад. Тобто вибори, призначені парламентом на 25 жовтня нинішнього року, до Грузьківської, Могутнянської та Овсяниківської сільських рад не проводитимуться, як не буде й виборів тамтешніх сільських голів. Жителі цих сіл – разом з іншими мешканцями території Катеринівської ОТГ – обиратимуть депутатів Катеринівської сільської ради та катеринівського сільського голову. А також депутатів районної (нового, укрупненого району) та обласної рад. Що стосується старост, законодавством передбачено їх обрання сільською радою за поданням сільського голови.

Місія старости – представляти інтереси жителів свого села у виконавчих органах сільської ради. Староста бере участь у пленарних засіданнях ради, сприяє жителям села в підготовці документів, що подаються до сільради, вносить пропозиції до проекту місцевого бюджету тощо.

Витрати на оплату праці старости – незрівнянно менші, ніж на утримання апаратів сільських рад. І нехай селяни підкажуть старості, куди краще спрямувати зекономлені гроші – на дорогу, школу чи дитсадок.

«Учня можна похвалити на вушко»

Квітуючі петунії – перше, що кинулося в вічі, коли прибув до подвір'я Андреевих у Грузькому. Ідеальний порядок біля доглянутого будиночка, зведеного, мабуть, ще в епоху «культу особи», вказує на те, що мені знову пощастило – потрапив до людей роботящих, які цінують красу.

Господарі пропонують мені місце в затінку. Утім, Микола Миколайович одразу полишає мене й свою половину – покликали невідкладні справи по господарству. Він знає, що мене насамперед цікавить його дружина, вчителька місцевої школи. Відлучається недалечко, тож чує нашу розмову.

– Ви, кажуть, родом з Росії, – починаю розпитувати Віру Іллівну.

область. Там я і народилася. Про Грузьке батько ніколи не забував. Мене щороку на літніх канікулах привозили сюди. Зупинялися ми в Чemezів, це наші родичі.

– І якою вам Україна видалася в дитинстві? – питаю.

– Тут стільки всього росте! Шовковицю, абрикос вперше тут покуштувала. Тут я й з Колею познайомилася. Весілля справляли в Росії. Родичі з Грузького теж приїхали. Коли в Саратові були, вирішили подивитися на місто. Їдуть в тролейбусі, чують оголошення: «Чапаєва!», малася на увазі вулиця. А дядя Вася Чemez на весь тролейбус: «Ми з Чапаєва!» Ви ж, мабуть, знаєте, що в Грузькому колгосп імені Чапаєва називався. Той випадок ми до цих пір іноді згадуємо. Розписалися ми і поїхали в Україну, в Кіровоград. Коля в автобусному парку влаштувався...

– Починав на ЛАЗах, потім – ЛіАЗи, «Ікаруси», – відгукується Микола Миколайович.

– А я – вожатою в 25-й школі, – продовжує дружина. – Згодом появилася вакансія вчительки початкових класів, і мене перевели у вчителі, я ж у Саратові педагогічний закінчила. Ще через півтора року перейшла в 19-у школу.

За словами Віри Іллівни, вони винаймали житло, поки не обзавелися своїм. Квартира їм дісталася не безплатно – вступили в житловий кооператив. Вона вчительювала, він шоферував. Народили двох дочок.

– Працювалося мені чудово, – запевняє Віра Андреева. – Бо вчителі й батьки учнів були заодно. А класи в 19-й школі були великі, по сорок учнів. Якоюсь клас попався слабенький, але діти хотіли вчи-

тися. Просили, щоб я залишилася з ними після уроків, бо не засвоїли матеріалу. Тепер прошу залишитися зі мною – не хочуть. Вчителювала я в 19-й школі до 2016 року. Вийшла на пенсію і зрозуміла: не вистачає на прожиття. Дізналася, що в магазині напроти нашого будинку потрібна прибиральниця, і пішла влаштуватися. Директор як дізнався, що я – вчителька, здивувався. Але взяв. Я старалася. Приберу зранку (мені й ключі довіряли) – і вільна. А кілька років тому мені зателефонувала директор грузьківської школи – ми тоді вже в в селі мешкали, цю садибу успадкували від Колиних батьків – і запропонувала роботу вчительки початкових класів. Я погодилася. Мені подобається тут працювати.

На запитання, як ставиться до новачок у шкільній педагогіці (оцінок учням початкових класів ставити не можна, хвалити чи ляяти – теж), Віра Іллівна відповідає:

– Учня можна похвалити на вушко.

А ще вона хоче, щоб дорослі більше уваги приділяли своїм дітям-школярам. От і карантин показав, що на батьках лежить велика відповідальність за навчання дітей.

...Настав час прощатися. Господарі проводжають мене за хвіртку. Я роблю їм цілком щирий комплімент з приводу благоустрою. Андрееви кажуть, що поіншому не можуть.

– Я й там бур'яни скошив, – Микола Миколайович показує на протилежний бік вулиці.

– Сільрада могла б знайти управу на тих, хто порозводив бур'яни, – каже Віра Іллівна. І як з нею не погодитися?

Віктор КРУПСЬКИЙ

На знімках: Віра Іллівна тепер і в молодості; Микола Миколайович; біля подвір'я Андреевих.

– Так, але коріння моє – в Грузькому, – відповідає та. – Батько звідси. Ілля Баранов, він молдаванин був. Коли служив на Одещині, познайомився з майбутньою дружиною. Відслуживши, поїхав до неї в Саратовську

Нащадки священника Венгеровського

«На цьому місці 22 березня 1922 року був убитий білобандитами голова ревкому член КНС села Осикувата голова Володимирівської КК РСІ комуніст Венгеровський Ілля Степанович», – викарбувано на гранітній стелі в центрі Осикуватого (КНС – це комітет незаможних селян, КК РСІ – контрольна комісія робітничо-селянської інспекції).

Оскільки до 1922 року Червона армія вигнала з України білогвардійські війська, важко сказати, кого в цьому тексті названо білобандитами. Можливо, професійні історики ще з'ясуують цю обставину.

Тим часом авторів цих рядків трапила стаття «Нащадки священника Венгеровського», опублікована в тижневику «Україна-Центр» 2007 року.

В основі статті – розповідь міського пенсіонера Василя Венгеровського про свій рід. А в роду тому, за словами Василя Яковича, – й більшовик Ілля Венгеровський, і польський полководець Тадеуш Костюшко.

«Багато хто знає про польського полководця Тадеуша Костюшка, який брав участь у визвольних війнах на двох континентах, – повідав Василь Венгеровський. – 1776 року він виїхав з Варшави до Америки, щоб воювати на боці американських колоністів, які боролися за незалежність Сполучених Штатів від Англії. Там Костюшко став інженером і полковником артилерійських військ Континентальної армії, побудував перші укріплення в Вест-Пойнті, був особистим ад'ютантом Джорджа Вашингтона. Після війни отримав чин бригадного генерала армії США, йому виділили ділянку землі і призначили пенсію. 1792 року Тадеуш повернувся з-за океану, осів у Польщі. У цей час, за родинними переказами, він був частим гостем у Венгеровського, відомого краківського священника. Батько казав, що вони були родичі – мати мого предка і мати Костюшко були сестрами».

«За словами Василя Венгеровського, – йдеться в «УЦ» далі, – коли Тадеуш вирішив організувати національно-визвольне повстання проти Росії, ксьондз Венгеровський від-

мовився взяти в ньому участь, аргументуючи свою позицію духовним саном. Але людьми і зброєю обіцяв допомогти. 10 жовтня 1794 року повстанське військо Костюшка було вщент розбите російською армією, вдвічі чисельнішою. У цій битві Тадеуша поранило, він потрапив у полон, Катерина II відправила його в ув'язнення в Петропавлівську фортецю. Павло I, який змінив імператрицю на престолі, через два роки звільнив польського генерала. Костюшко емігрував до Америки. А ось ідейного сподвижника повстання, священника Венгеровського, царський двір вислав у Херсонську губернію, в село Осикувате Єлисаветградського повіту. Венгеровський туди перебрався з дружиною і двома синами, там обзавівся господарством. Всі наступні покоління Венгеровських аж до колективізації мешкали в Осикуватому».

Василь Венгеровський в розмові з журналістом «УЦ» висловив жаль з того приводу, що не розпитав у свого батька, ні як звали священника Венгеровського, ні інших подробиць про знаменитого предка.

«Батько нашого співрозмовника, Яків, прожив складне життя, – розповідається в «УЦ». – У молодості служив у пана Енгельгардта, працював на фабриці Ельворті, в Громадянську воював проти Колчака, потім працював на шахтах. Як тільки влаштувався під Кіровоградом, почав будувати власний будинок, але відразу ж потрапив під «розкуркулення». Голодомор сім'я Венгеровських пережила в Воронежській області, де й зараз живуть далекі родичі Василя Яковича».

Ілля Степанович Венгеровський доводився Василю Яковичу двоюрідним дядьком. Він брав участь в Жовтневій революції 1917 року (тоді служив на Чорноморському флоті). 1922 року радянська влада послала його на батьківщину, в Осикувате, щоб зміцнити там її позиції. Не встиг 30-річний чоловік звикнути до дому, як його вбили.

Підготував
Віктор КРУПСЬКИЙ

3 історії Володимирівки

Існує щонайменше дві версії походження назви Володимирівки. Одна з них така: у XVIII столітті тут мешкав князь Володимир (звісно, не Володимир Великий) на честь якого й нарекли село. Є й така думка: село назване Володимирівкою, бо заснували його переселенці з Володимирської губернії.

Краєзнавець з Кропивницького Володимир Поліщук вирішив з'ясувати, що ж то за князь Володимир мешкав у цьому селі. Звернувшись до архівних документів, ось що він виявив.

Землі, на яких нині розташоване село Володимирівка, належали князям Баратовим, на честь одного з яких, Володимира, ймовірно, й названо село. Спершу воно було записане на Ганну Григорівну Булацель, яка вийшла заміж за відставного майора князя Миколу Баратову. У метричній книзі Георгіївської церкви села Мартоноші (нині Новомиргородського району), яка зберігається в Державному архіві Одеської області, є запис, що 25 жовтня 1781 року народився, а 28 жовтня був хрещений хлопчик Дмитро, син відставного майора князя Миколи Баратов та його дружини Ганни. У церкві села Мартоноші 8 квітня 1803 року була хрещена і дівчинка Марія, батьками якої були князь Володимир Баратов та його дружина Ульяна, а хрещеною матір'ю – поміщиця Ксенія Акацатова. А от свого сина Миколу, який народився у 1807 році, князь Володимир Баратов хрестив у Михайлівській церкві села Трикрати. У книзі Покровської церкви села Кам'янки є запис, що 18 грудня 1819 року повінчані штабскапітан Сергій Левшин та дівчина Марія, донька князя Володимира Баратову. Після одруження Марія узяла прізвище чоловіка, тож село стали називати за прізвищем нового поміщика ще й Левшине.

Дочку Ганну, яка народилася 9 липня 1821 року, капітан Сергій Ардаліонович Левшин та його дружина Марія Володимирівна хрестили у Миколаївській церкві у Бобринці. Там же у наступному році була хрещена і донька Софія. Це можна пояснити місцем проходження військової служби Сергієм Левшином.

А от доньку Надію вони уже хрестили 4 серпня 1823 року у Миколаївській церкві в селі Володимирівці. Згідно з архівними даними, у 1800 році у «володільному селі» Володимирівці була

дерев'яна церква, священником у якій був Даміан Курчирев. За даними «Списку населених місць Херсонської губернії», який виданий Губернським статистичним комітетом у Херсоні в 1896 році, в Єлисаветградському повіті було 49 волостей. Одна з них – Володимирівська, мала 30 сіл, площу 197,7 кв. верст, 1042 двори та 5963 жителів. У Володимирівці були два ставки та дві криниці, волосне правління, станція земської повітової пошти, православна церква, церковно-приходська школа, у якій навчалася 35 учнів, дві лавки, одна з них винна.

У «Записках імператорського Одеського товариства історії та старовинностей» за 1894 рік є такий запис: «Володимирівка (Левшина) с. на Дедової балке. По сообщ. И. А. Ленкевича, в 2 в. отсюда кто то раскопал большой курган; нашли скелет человека и оружие. Л. В. Падалка передавал нам, что кладоискатели находили здесь бронзовые наконечники стрел».

2005 року у Володимирівці встановили пам'ятний хрест, на якому вказано, що у селі за кошти Ганни Григорівни Баратової побудовано церкву, яку освятили у 1791 році. А в документі «Склад та характеристика православних церков Херсонської губернії за формулярними відомостями 1815 року з обліковими даними про час заснування у приходдах, підпорядкованих духовним правлінням Катеринославської єпархії» знаходимо, що в «в помещьем селе умершей княгини Баратовой Владимировке церковь деревянная во имя Святителя Николая строением крепкая: устроенная вновь населенными жителями: в 1791-м году позволено ее строить, коего года 27 числа заложена, а кончена и освящена в 1796 году».

У «Даних про церкви Херсонської губернії 1906 року» також вказано, що дерев'яна церква на цегляному фундаменті у Володимирівці заснована у 1791 році княгинею Ганною Баратовою.

Про діда Філіппа, який завідував левадою

Не знаю, як кому, а мені стає трішки сумно, коли бачу хату без ознак життя. Особливо, коли видно: та хата будувалася на віки. Дивись на пустку і думаєш: це стільки труда вкладено сюди! От і проїжджаючи якимсь вулицею Мухамеддієва в Грузькому, звернув увагу на добротний – цегляний, критий залізом – будинок, без вікон і в хащах. Від місцевих жителів дізнався, що будинок звів покійний Філіпп Трийбой – колись відомий у Грузькому чоловік. Відомий тим, що довго й успішно завідував городництвом у грузьківському колгоспі.

Ось розповів про Трийбою Василь Фулга:

– Філіпп Мефодійович – коли він постарів, його багато хто називав просто дідом Філіппом, – народився 1904 року. Його батько був молдаванином, предки по матері жили в Забайкаллі. Мій дід Арсентій теж із Забайкалля, його сестра Василина – мати Філіппа Трийбою. Філіпп Мефодійович до, мабуть, 1956 року працював у колгоспі на різних роботах, поки його не призначили завідуючим городньою бригадою – як тоді казали, левадою. Це сталося при Бринзі, якого вважаю найкращим з усіх голів грузьківського колгоспу. Левада площею 10 гектарів була на краю села з боку Катеринівки. Там вирощувалися огірки, помідори, буряки, капуста, морква, цибуля, баштанні. Ранні помідори – з розсади (був свій парник), пізні сіялися у відкритий ґрунт. Працювали на леваді в основному пенсіонери та ті, кому лікарі рекомендували легку працю. Моя мама, інвалід другої групи, теж там трудилася.

Пішки ходила, шкандибаючи, під Катеринівку. Працювали там і жінки з Катеринівки. А робота на леваді була не з легких. Усе робилося вручну. Поливання – теж. З комплексних бригад виділялися коні, запряжені в підводи з бочками. Жінкам, які працювали на леваді, помагали діти. І я помагав, і Володя Чайка, і Міша Нікітін. Згодом, закінчивши школу, я влаштувався в колгосп вантажником і возив з левади в місто на овочеву базу огірки, помідори. Який був Філіпп Мефодійович? Добрий господар.

Не кричав ні на кого, не лаявся. А як скаже зробити щось, то всі слухалися. І терпіти не міг, коли хтось намагався схитрувати. Наприклад, городниці висапали ділянку з огірками. Були й такі, що не дуже старалися, пропускали бур'яни. Настав час другого сапаня. Бувало, ті, які сапали аби-як, намагалися зайняти чистіші

ділянки, висапані стараннішими городницями. Філіпп Трийбой повертав їх на ті ланки, які вони сапали за першим разом. Він усе пам'ятав.

Принести додому з роботи десяток огірків при Філіппі Мефодійовичу не вважалося крадіжкою. Розкрадань в більших масштабах не було. Бо всі знали: Трийбой нікого не скривдить при розрахунку за роботу. А врожаї на леваді добрі були.

Філіпп Мефодійович мав у своєму розпорядженні коней з підводою. Ночували коні в нього

не зміг втримати городництво на такому рівні, як за попередника. Усе скаржився, що людей не вистачає. А Трийбой якось розв'язував цю проблему!

Минули роки, і грузьківський колгосп припинив займатися городництвом. Якось я проїздив тією місциною в автобусі, поруч сидів колишній голова, він мені й сказав, що відмовилися від цих земель як непродуктивних, перевели їх у пасовища. У мене на душі зашкребло. Бо знаю, які врожаї давала левада за Філіппа Трийбою.

Розповів Василь Фулга і про те, чому будинок Трийбою опинився в такому плачевному стані. Історія така: не знайшли між собою спільної мови спадкоємці, нерухомість залишилася неоформленою.

– Хата – нічия, – знає Фулга. – Торік я побачив, що вийнято вікна, і зрадив. Думає, господар і появилися, нові вікна вставлятимуть. Спитав у тоді ще живого Івана Степановича Варави, племінника Філіппа Трийбою:

хто хазяїнує? Іван Степанович сказав, що вікна повиймали нехороші люди. Жаль дивитися на ту хату. Там уже й бомжі жили. А будувач Філіпп Мефодійович її з добрих матеріалів. Усе добряче було – вікна, двері, підлога.

Василеві Фулзі теж невесело стає, коли бачить занепаї хати, де похазяїнували злодії. Він навіть пропонував створити в селі дружину, яка патрулювала б вулицями вночі, запобігала б крадіжкам.

– Наприкінці 1950-х у Грузькому така бригада була. До трьох – чотирьох годин ночі ходила по селу. Правда, тоді й крадіжок людського майна майже не траплялося. Сараї, погріби ніхто не замикав. Моя мама, як ішла з дому, віником підпирала двері хати, – розповів Василь Фулга.

Віктор КРУПСЬКИЙ

На знімках: Філіпп Мефодійович (ліворуч) з ріднею; будинок Трийбою нині.

Ваше здоров'я

М'язи спини запалюються після роботи на городі

Після прополювання грядок найчастіше турбує попереk. Людина довго перебуває в одній позі, м'язи перенапружуються. У них сповільнюється кровообіг, виникає брак кисню. Накопичуються продукти метаболізму. Через це може виникнути запалення, і як захисна реакція – спазм. Іноді м'язи розслабляються самі. Якщо цього не відбулося, треба звертатися до спеціаліста.

Перед початком садово-городньої роботи слід провести легку гімнастику. Зробіть кілька плавних поворотів головою у сторони, кругові рухи ногами і руками, щоб розім'яти тазостегновий, плечовий і колінний суглоби. Ручне прополювання краще проводити сидючи або навкарачки. Допоможе лавочка чи перевернуте відро. Хворим на варикоз небезпечно працювати навприсядки. Так перетискаються кровоносні судини, що йдуть по задній поверхні стегна. Збільшується тиск усередині вен голілки, а це спричиняє розширення вен нижніх кінцівок. Також не варто працювати стоячи на прямих ногах, нахилившись вниз. Через різкий приплив крові до голови можна отримати напад гіпертонії, запаморочення. Як тільки відчуєте скутість чи важкість у тілі, слід перепочити.

Варто чергувати пози, тоді змінюється навантаження на м'язи. Стежте, аби поясниця не оголювалася. Багато надіти наколінники. Тоді зможете опиратися на холодну землю. Піднімається треба, опираючись на щось. Бо найбільше навантаження на попереk припадає саме в момент розгинання.

Піднімаючи відра чи ящики,

не нахильтеся, прогинаючи спину. Присядьте навпочіпки, розставивши ноги на ширині плечей, і акуратно підніміть важкий предмет, тримаючи спину рівно. Повинні працювати тільки м'язи ніг і згинатися тазостегнові суглоби. У момент підняття вантажу злегка напружте м'язи живота – це одразу зменшить навантаження на попереk. Переносити важкі предмети потрібно рівномірно у двох руках. Наприклад, по пів відра в кожній. Не перекошуйте спину, не давайте хребту «провисати» в один бік. При обрізанні дерев не закидайте сильно голову назад, щоб не нашкодити шийним хребцям. Уникайте різких рухів, вони підвищують ризик травмування.

Якщо біль у попереку все ж виник, напругу допомагає зняти масаж. Також застосовують мазь на основі трав, з аптечних засобів – нестероїдні протизапальні гелі. Полегшення настане наступної доби. М'язи спини варто укріплювати. Для цього найкраще звернутися до спеціаліста, який вирішує проблемами опорно-рухового апарату.

Після роботи в саду не приймайте контрастний душ. Переохолодження "проблемних" місць може призвести до загострення радикуліту й остеохондрозу.

вдома. Зранку запряже – і на леваду. Він там був від світання до смеркання. А в колгоспній конторі рідко появлявся. Кілька голів колгоспу змінилося при ньому.

Мабуть, у 1971 році Трийбой звільнився з роботи. Йому було під сімдесят. На його місце поставили заслуженого чоловіка – учасника війни, комуніста. Той

Колгоспні хроніки

«Виростимо кукурудзи по 50 центнерів з гектара»

1960 року олексіївський колгосп імені Шевченка перейменували – на честь Горького. Про це дізнаємося з протоколів зборів партійної організації господарства.

6 травня того ж року колгоспні комуністи на зборах обговорювали лист ЦК КПУ «Про серйозні недоліки у виробництві м'яса й молока в колгоспах і радгоспах республіки». Був присутній секретар райкому партії Ковтун. Він критикував голову колгоспу Коломійця, зауважив, що річний план зі здачі державі м'яса колгоспом виконано лише на 24 відсотки (зокрема, виробництво свинини зменшилося з відповідним періодом минулого року в 2,4 рази). Секретар райкому закликів партійців включитися в боротьбу за виконання та перевиконання планів другого року семирічки. Колгоспні партійці визнали критику справедливою.

4 квітня 1960 року на партійних зборах прийнято в члени КПРС Чмихуна, в кандидати – Правду і Мошака. Трохи раніше в кандидати прийнято Миколу Коваленка і Юлію Коваленко.

На зборах, які відбулися 17 лютого 1961 року, ішлося про

діяльність сільської групи з поширення наукових і політичних знань. Її роботу визнано достатньою. Зазначалося, що деякі лекції зірвано через неявку лекторів, іноді лектори були мало підготовленими. Того ж дня Надію Дубову прийняли в кандидати в члени партії. Присутні її хвалили: чесна, добросовісна. А також побажали підвищувати грамотність, більше читати газет

і журналів. 24 квітня того ж року прийнято в кандидати в члени КПРС Лідію Бібік.

12 травня 1961 року сільські комуністи обговорювали лист ЦК «Про посилення уваги до вирощування кукурудзи» (в колгоспі саме сіяли кукурудзу, проголошену Хрущовим культурою № 1). У зібранні брав участь секретар райкому Ковтун. Тракторист Протасов заповнив: «Виростимо

кукурудзи по 50 центнерів з гектара». Голова колгоспу Коломієць назвав найкращих механізаторів, які сіяли кукурудзу, – Яценка, Назаренка.

Тими ж днями парторганізація і правління колгоспу затвердили заходи на виконання директив ЦК щодо вирощування кукурудзи – провести з цього питання відкриті партійно-комсомольські збори, інструктивну нараду бригадирів, семінар з організації масово-політичної роботи, вивчити лист ЦК на загальних зборах... Далі названо заходи технологічного характеру.

12 серпня 1961-го прийнято в члени партії Наталію Каретну, а Миколу Коряка і Віктора Філіпова – в кандидати.

Через кілька днів колгоспні комуністи обговорювали проект нової програми КРПС. Звісно ж, вони схвалили документ, де зазначалося: «Головне економічне завдання партії і радянського народу полягає в тому, щоб протягом двох десятиліть створити матеріально-технічну базу комунізму».

За матеріалами Державного архіву в Кіровоградській області підготував Віктор КРУПСЬКИЙ